RABSEL: the CERD Educational Journal

ISSN 2957-8019(Online) | ISSN 2077-4966(Print)|
24(1) 49- 65
Journal homepage: Journal.pce.edu.bt

འབྲིང་རིམ་བར་མའི་སློབ་ཕྲུག་ཚུ་གིས་རྫོང་ཁ་ལུ་སྤྲོ་བ།

རྡོ་རྗེ་ ཤར།
དཀར་སྦྲིས་འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲྭ་བར་མ།
སྤུ་ན་ཁ།

http//doi.org/10.17102/rabsel.23.1.38| Accepted October 2023 | Published December 2023

ཞིབ་འཚོལ་བཅུད་དོན། (Abstract)

རྒྱལ་ཁབ་ རང་དབང་གི་ངོ་རྟགས་ སྔོན་ཚུགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ ལེ་ཤ་ཡོད་པའི་གྲས་ལས་ གཅིགཔ་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་འདི་ཨིན། ད་རེས་ནངས་པར་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་དང་ མི་སྡེའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ལུ་བརྟེན་ ཕྱིར་སྤྱོལ་དང་སྐད་ཡིག་ལག་ལེན་ལུ་ བརྩི་མཐོང་ཞན་སུ་འགྱོ་དོ་ཡོད་པའི་ མཐོང་སྣང་གི་བསམ་འཆར་ འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་བཀོད་མི་ ལེ་ཤ་མཐོནམ་ཨིནམས། གནད་དོན་དེ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ན་གཞོན་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་རྫོང་ཁ་ལུ་ སྤྲོ་བ་དང་དང་འདོད་ ག་དེ་སྦེ་འདུག་ག་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གྲངས་འབྲེལ་ཐབས་ལམ་གྱི་ཐོག་ལས་ དབྱེ་ཚད་ལྡན་པའི་དཔེ་ཚད་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཞིབ་འཚོལ་ཅིག་འབད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན། རྣམ་རྟོག་གི་ས་བོན་ཙམ་ཅིག་སྦེ་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ རྫོང་ཁའི་ཐོག་ལུ་ སྐད་བསྒྱུར་འབད་དེ་ བཀོད་ཡོད་མི་འདི་གིས་མ་འོངས་པ་ནང་ གནད་དོན་འདི་གི་ཐོག་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་རྒྱ་སྐྱོམ་སྦེ་ འབད་མི་རེ་འཐོན་པ་ཅིན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ གནས་ཚད་ནང་ཁྱབ་ཚུགས་པའི་ གྲུབ་འབྲས་སྟོན་ནི་ལུ་ ཕན་ཐོགས་འབྱུང་ཚུགས་པའི་རེ་བ་ཡོད།

ངོ་སྤྲོད། (Introduction)

ད་རེས་ ང་གིས་ འབྲིང་རིམ་བར་མའི་སློབ་ཕྲུག་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁ་ལུ་སྦྱོ་བ་ཟེར་བའི་ དོན་ཚན་གྱི་ཐོག་ལུ་ཞིབ་འཚོལ་འབད་དགོ་མི་འདི་ཡང་། རྫོང་ཁའི་བརྡ་གཞུང་གསར་པ་ (༢༠༠༢) ནང་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་ འབྲུག་རྒྱལ་གསུམ་པའི་སྐབས་ལས་ རྫོང་ཁ་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཁ་སྐད་སྦེ་ ཆ་འཇོག་མཛད་དེ་ཡོདཔ་མ་ཚད་ ཁ་ལས་གསལ་མི་འདི་ ཡིག་ཐོག་ལུ་བྲི་དགོ་པའི་ བཀའ་རྒྱ་ཡང་ གནང་སྟེ་ཡོདཔ་འབད་བཀོད་དེ་འདུག། ད་རུང་ རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་(༢༠༡༣ ནང་ མི་དབང་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་མཆོག་གིས་ སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ རང་ཟླ་༡༣ པའི་ཚེས་༩ ལུ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ རང་དབང་རང་བཙན་གྱི་ ངོ་རྟགས་དང་ ལམ་སྲོལ་བཟང་པོ་ཚུ་གི་ནང་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་འདི་གཙོ་བོ་ཅིག་ཨིན་པའི་ བཀའ་རྒྱ་ཡང་གནང་སྟེ་ཡོད་ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག།

དེ་འབདཝ་ལས་ སློབ་ཕྲུག་ཚུ་གིས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ རྫོང་ཁ་འདི་ལུ་ སྦྱོ་བ་ག་དེ་སྦེ་བསྐྱེད་དོ་གཱ་དང་ སྦྱོ་བ་ཡོདཔ་དང་མེད་པའི་ཁྱད་པར་ ག་ཅི་ལས་བརྟེན་འབྱུངམ་ཨིན་ན། སྦྱོ་བ་དང་དང་འདོད་བསྐྱེད་བཏུབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཐབས་ལམ་ག་ཅི་བཟུམ་ར་སྟོན་དགོཔ་འདུག་ག་དང་། རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་རྫོང་ཁ་འདི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་ག་དེ་སྦེ་ཡོདཔ་ཨིན་ན་ཚུ་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཐོག་ལས་ དབྱེ་བ་དཔྱད་དེ་ གྲུབ་འབྲས་སྟོན་ཞུ་དང་ གྲོས་འཆར་ཕུལ་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ཨིན།

དེ་ཡང་ དཔལ་འབྱོར། རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ། (༢༠༡༩) སྤ་རོ་རྫོང་ཁག་གི་མངའ་འོག་ལུ་ རྫོག་ཁ་དང་ཨིང་སྐད་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ལུ་ འབྲི་ལྷག་ལག་ལེན་གྱི་གནས་ཚད་ ག་བསྡུར། ཟེར་མི་ ཞིབ་འཚོལ་ཅིག་འབད་དེ་ཡོད་རུང་ འདི་ནང་ སློབ་ཕྲུག་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁ་ལུ་སྦྱོ་བ་དང་དང་འདོད་ ག་དེ་སྦེ་ཡོདཔ་ཨིན་ན་ བཀོད་དེ་མེདཔ་ལས་ ང་གིས་དོན་ཚན་འདི་གུར་དམིགས་གཏད་བསྐྱེད་དེ་ཞིབ་འཚོལ་འདི་འབད་དེ་ཡོད།

ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་ལས་དོན། (Research Objective)

དོན་ཚན་འདི་གི་ཐོག་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་དགོ་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ར་ ང་རའི་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕྲག་གཉིས་དེ་ཅིག་གི་ཉམས་མྱོང་ལུ་ལྟཝ་ད་ ན་གཞོན་ཚུ་གིས་ ལོ་གཅིག་བ་ལོ་གཅིག་རྫོང་ཁའི་ཆོས་ཚན་ལུ་ སྦྱོ་བ་ཞན་ཏེ་འགྱོཝ་སྦེ་ཚོར་དོ་ཡོདཔ་མ་ཚད་ རྫོང་ཁ་འདི་སླབ་པའི་སྐབས་ལུ་ཡང་ཨིང་སྐད་དང་སླ་བསྲེས་ཏེ་སླབ་མི་མ་གཏོགས་ རྫོང་ཁ་ཉག་ཀྲང་སླབ་མི་ཉུང་པས། འདི་བཟུམ་སྦེ་ར་ ཡིག་ཐོག་ལུ་འབྲིཝ་ད་ཡང་ སྦེལ་སྦྱོར་ཚུ་ག་མེན་གྱུ་མེན་སྦེ་བྲིས་ཏེ་ རང་གི་སྐད་ཡིག་ལུ་རང་གིས་ བརྩི་མཐོང་མེདཔ་བཟུམ་སྦེ་ཚོར་མི་འདི་ རྒྱུ་རྐྱེན་ག་ཅི་ལས་བརྟེན་ཨིན་ན་ བརྟག་དཔྱད་འབད་དེ་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ གསལ་བཏོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ཨིན།

ཀ- སློབ་ཕྲུག་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁ་འབྲི་ནི་ ལྷག་ནི་ སླབ་ནི་ལུ་ སྦྱོ་བ་ག་དེ་སྦེ་ཡོདཔ་ལྟ་ནི།

ཁ- གཞུང་དང་སྣེར་གྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ རྫོང་ཁ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་ག་དེ་འབད་འདུག་ག་ལྟ་ནི།

ག- རྫོང་ཁ་ལུ་ སློབ་ཡོདཔ་དང་མེད་པའི་ཁྱད་པར་ ག་ཅི་ལས་བརྟེན་འབྱུངམ་ཨིན་ན་ལྟ་ནི།

ང- འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ཚུ་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་སྟན་ཞུ་ ཁ་གསལ་ཕུལ་ནིའི་དོན་ལུ་ཨིན།

དམིགས་ཡུལ་འདི་གྲུབ་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དྲི་བ་གཙོ་བོ་ **སྤུ་ན་རྫོང་ཁག་ནང་འཁོད་ཀྱི་ འབྲིང་རིམ་བར་མའི་སློབ་ཕྲུག་སྡེ་རིམ་༡༠ ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁ་ལུ་སློབ་ག་དེ་སྦེ་འདུག་ག** ? ཟེར་བའི་འོག་ལུ་ ཡན་ལག་གི་དྲི་བ།

༡. སློབ་ཕྲུག་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་རྫོང་ཁ་ལུ་ སློབ་ག་དེ་སྦེ་སྐྱེདཔ་མས་ག་ ?

༢. རྫོང་ཁ་ལུ་ སློབ་མ་བསྐྱེད་མི་འདི་ག་ཅི་ལས་བརྟེན་ཨིན་ན ?

༣. རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་རྫོང་ཁ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་ག་དེ་སྦེ་འདུག ?

ཟེར་བའི་ དྲི་བ་ཚུ་བཀོད་དེ་ གོང་གི་དམིགས་ཡུལ་དང་ ལས་དོན་ཚུ་གྲུབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་ཡི།

རྩོམ་རིག་་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད། (Literature review)

རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་རྫོང་ཁ་འདི་ གོང་འཕེལ་དང་དར་ཁྱབ་གཏང་ཐབས་ཀྱི་ ཐབས་ལམ་ལུ་དམིགས་ཏེ་ མཁས་པ་ཉམས་མྱོང་ཅན་ཚུ་གིས་ བརྩམས་ཡོད་པའི་ རྩོམ་རིགས་ཚུ་ལུ་རྒྱབ་རྟེན་དང་ མི་དམངས་ཀྱིས་བསམ་འཆར་བཀོད་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་ གཞི་བཞག་ཐོག་ལས་ དོན་ཚན་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལུ་ རྒྱབ་ཁུངས་བཀོད་དེ་ཡོད།

དེ་འབདཝ་ལས་ ངེ་གི་རྩོམ་བྲིས་བསྐྱར་ཞིབ་འདི་ ང་བཅས་རའི་རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་རྫོང་ཁ་འདི་ལུ་ སློབ་ཕྲུག་ཚུ་གིས་སློབ་བ་དང་དང་ འདོད་ ག་དེ་སྦེ་ཡོད་ག་དང་། སློབ་སྐྱེད་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཅི་ར་སྟོན་དགོཔ་འདུག་ག། རྫོང་ཁའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་ཚད་ལུ་ འགྱུར་བ་དང་ གདོང་ལེན་ག་དེ་སྦེ་འདུག་ག་དང་། འབྲུག་མི་ཡོངས་ཀྱིས་རྫོང་ཁ་འདི་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ ལག་ལེན་ག་དེ་སྦེ་འཐབ་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་ན། རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་དང་དར་ཁྱབ་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་ཐབས་ལམ་ ག་ཅི་བཟུམ་ར་བརྩམས་ཏེ་འདུག་ག་གི་གནད་དོན་ཚུ་ བཙུད་བཏོན་ནི་ལུ་གཞི་བཞག་ཐོག་ལས་ རྩོམ་བྲིས་ཚུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན།

༡. རྫོང་ཁའི་སྐད་ཡིག་གི་རྒྱབ་ཁུངས་དང་དགོས་པ།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཁ་སྐད་དང་སྐད་རིགས་ལེ་ཤ་ཡོད་པའི་གྲས་ལས་ རྫོང་ཁ་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྦེ་ངོས་འཛིན་འབད་དགོ་མི་དེ་ ཡང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཞུང་ཁ་རྫོང་ཁ་འདི་ ད་རེས་ནངས་པ་བརྩམས་བརྩམས་མེན་པར་ དུས་དང་ཕྱུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ནང་ མིའི་འགྲོ་བ་

ཆགས་པའི་ནམ་དུས་ལས་རང་ འགྲོ་བ་མིའི་རང་གཤིས་རང་ཆས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་དང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ ཤེས་བརྗོད་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ ཡུལ་སྐད་རྙིངམ་ཅིག་སྦེ་དར་དྲེ་ཡོདཔ་ལས་བརྟེན་ཨིན་ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག (རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་ ༡༩༩༠) །

རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་(༢༠༠༠) ནང་ རྫོང་ཁ་འདི་དུས་རབས་༡༧ པའི་ནང་ ཞབས་དྲུང་རིན་པོ་ཆེ་ཞལ་བཞུགས་པའི་བསྟན་ལས་རང་ རྫོང་གཞི་ཁག་ཚུ་ནང་ཕྱག་ལཱ་གནང་མི་ཚུ་གིས་ གཞུང་སྐད་འབད་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ཡོདཔ་ཨིན། ཨིན་རུང་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༡ ཚུན་ ཆོས་སྐད་ནང་མ་གཏོགས་ རྫོང་ཁ་ཉག་ཀྲང་གི་ཐོག་ལུ་འབྲི་སྲོལ་མ་དར་བས། ཟེར་བཀོད་ནུག དེ་རུང་ར་ རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་(༢༠༡༢ ཤོག༡༣) ནང་ མི་དབང་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་ འཇིགས་མེད་སེངྒེ་དབང་ཕྱུག་མཆོག་གིས་ རང་ལུགས་གནམ་ལོ་ཆུ་མོ་བྱ་ལོ་ཟླཝ་༩ པའི་ཚེས་༡༠ ལུ་ རྫོང་ཁ་འདི་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་རྟགས་ངོ་མ་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ འབྲུག་པའི་མི་ཁུངས་ག་ར་གིས་ བརྩི་བཀུར་དང་དང་འདོད་བསྐྱེད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་ བཀའ་རྒྱ་ཡང་ གནང་སྟེ་ཡོདཔ་འབད་འདུག

དེ་མ་ཚད་ སློབ་གྲྭའི་རྩ་གཞུང་ནང་ཡང་ རྫོང་ཁའི་ཆོས་ཚན་འདི་ ལྷབ་སྟོན་གྱི་ལས་རིམ་ཅིག་འབད་ ཚུད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན། དེ་ཡང་ ཤེས་རིག་ལྷན་ཁག་(༢༠༡༢ ཤོག ༡༤) ནང་ རྫོང་ཁ་འདི་འབྲུག་གི་སློབ་གྲྭ་ཆ་མཉམ་གྱི་ནང་ལུ་ ཀློ་གསར་སློབ་རིམ་ལས་སློབ་རིམ་༡༢ པ་ཚུན་ཚོད་ ཆོས་ཚན་སྦེ་སློབ་སྟོན་འབད་ནི་ཨིན་པའི་ཁར་ སློབ་གྲྭའི་རྩ་གཞུང་ནང་ལུ་ རྫོང་ཁ་འདི་དུས་མ་འོངས་པ་ནང་ཡང་ མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་འབད་དེ་ འབྲུག་མི་དང་སློབ་ཕྲུག་ཚུ་གིས་ ལྷབ་དགོ་པའི་ ཆོས་ཚན་གཙོ་བོ་ཅིག་སྦེ་བཞག་ནི་ཨིན་ཟེར་འཁོད་དེ་འདུག དེ་འབདཝ་ལས་རྫོང་ཁ་འདི་ལུ་ འབྲུག་མི་ཡོངས་ཀྱིས་བརྩི་མཐོང་བསྐྱེད་དེ་ བདག་འཛིན་དང་གོང་འཕེལ་གཏང་དགོཔ་འདི་ གལ་ཆེ་བའི་གཞི་ངོ་མ་ཅིག་སྦེ་མཐོངམ་ཨིན་མས།

༢. རྫོང་ཁའི་སྐད་ཡིག་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས།

རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་(༢༠༡༠ ཤོག་གྲངས་༥༣) ནང་ སྤྱི་ལོ་༡༩༤ ས་འབྲུག་ཟླ་༡༢ ཚེས་༦ ལུ་མི་དབང་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་ཞབས་ལས། རྫོང་ཁ་འདི་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་རང་དབང་གི་ངོ་རྟགས་ མེད་ཐབས་མེདཔ་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ ག་ར་གིས་བདག་འཛིན་འབད་དགོ་པའི་བཀའ་ཤོག རྫོང་ཁག་ཡོངས་ལུ་གནང་ནུག་ཟེར་ བཀོད་ཡོདཔ་མ་ཚད། དཔལ་འབྱོར་དང་ རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ་(༢༠༡༩) ནང་། གནམ་ལོ་༡༩༩༠ ལོ་གྲངས་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ མགྱོགས་དྲགས་འབད་ཐོན་མི་དང་འབྲེལ། གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་དར་ཁྱབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ གནས་སྟངས་དང་འཁྲིལ་བའི་ རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་དམིགས་གཏད་བསྐྱེད་དེ་ སློབ་གྲྭའི་ཤེས་རིག་རྩ་གཞུང་ཚུ་ རྫོང་ཁ་ཉག་རྐྱང་གི་ཐོག་ལུ་བྲིས་ཏེ་ སློབ་གྲྭ་ཁག་ནང་ སློབ་སྟོན་འབད་ནི་འགོ་བཙུགས་ཡོདཔ་ཨིན་མས།

ཕུར་པ་(༢༠༡༡) ནང་བཀོད་དོཔ་བཟུམ་འབད་བ་ཅིན་ དབྱིན་ལོ་༡༩༩༣ ལས་ རྫོང་ཁའི་ཆོས་ཚན་འདི་ ཡར་རྒྱས་གཏང་ཐབས་ལུ་ སྤྲ་རོ་སློབ་དཔོན་སློབ་སྦྱོང་ལྟེ་བ་ནང་ སློབ་སྟོན་ཐབས་ཤེས་དང་ ཁྱད་རིག་གི་ཤེས་ཡོན་ སྦྱང་བ་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ སློབ་དཔོན་ཚུ་ལུ་ དྲིབ་ལོ་མའི་ཤེས་ཚད་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་ཡང་ འབད་ནི་འགོ་བཙུགས་ནུག། དེ་བཟུམ་སྦེ་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༣ ལས་ རྫོང་ཁ་སློབ་དཔོན་ སློབ་སྟོན་ཁྱད་རིག་གི་སྦྱོང་བརྡར་མེད་མི་ཚུ་ ཐག་རིང་ཤེས་ཡོན་ནང་ བཅའ་མར་གཏོགས་བཙུག་སྟེ་ སློབ་སྟོན་ ལམ་ལུགས་གསར་པའི་ཐབས་ཤེས་ཚུ་ལུ་ སྦྱང་བ་བྱིན་ཏེ་ཡོདཔ་ཨིན་མས།

སྐལ་བཟང་དབང་ཕྱུག་ ཀུན་གསལ་འཐོན་རིམ་(Jan 31,2014) ནང་ ལྷ་གཡོག་གློན་པོ་གིས་འབད་བ་ཅིན་ སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ཐད་ཁར་ ལྷན་རྒྱས་གཞུང་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ལྷ་གཡོག་གི་སྲིད་བྱུས་འདི་ལུ་ ངོས་ལེན་དང་ཆ་འཇོག་གྲུབ་གནང་ཡི་ཟེར་ སྤྱི་ཟླ་༡ པའི་ཚེས་༢༩ ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེའི་ དྲི་བཀོད་ལས་རིམ་སྐབས་ གསལ་ཞུ་འབད་ནུག། དེ་ཡང་ འཆར་གཞི་༡༡ པའི་ནང་ ན་གཞོན་ ༣,༠༠༠ དེ་ཅིག་ལུ་ སྔོན་འགྲོའི་གཡོག་གི་སྦྱོང་བརྡར་ཚུ་ རྫོང་ཁ་དང་ཨིང་སྐད་གཉིས་ཆ་རའི་ཐོག་ལུ་ བྱིན་ཡི་ཟེར་ཨིནམ་མ་ཚད། སློབ་རིམ་༡༢ དང་༡༠ པའི་ཤེས་ཚད་ཡོད་མི་ན་གཞོན་ཚུ་ དོན་ཁུངས་ཅན་གྱི་ལྷ་གཡོག་ཚུ་ནང་ བཅའ་མར་གཏོགསབཙུག་ནི་ལུ་ དམིགས་ཏེ་ཨིན་ཟེར་ཨིན་པས།

དེ་སྦེ་ གཞུང་དང་སྒེར་གྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ རྫོང་ཁའི་སྐད་ཡིག་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་དོན་ལུ་ སྲིད་བྱུས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་ར་གནང་ཡོད་མི་ལུ་ ལྟ་བ་ཅིན་ ན་གཞོན་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁ་ལྷབ་སྦྱང་འབད་ནི་ལུ་ སེམས་ཤུགས་སྤྲོམ་སྦེ་ར་ བསྐྱེད་ཚུགས་ནི་བཟུམ་སྦེ་མཐོངམ་ཨིན་མས།

༣. རྫོང་ཁའི་སྐད་ཡིག་ལུ་དང་ལེན།

མི་སྡེ་སྤྱིར་བཏང་གི་མཐོང་སྣང་དང་ དེ་ལས་གཞན་ཡང་ གཞུང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚ་གྲང་ཡོད་ལུགས་ཚུ་ རྒྱང་བསྒྲགས་དང་གནས་ཚུལ་ གསར་ཤོག་ནང་ལས་ཕར་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་འདི་ཡང་། བསོད་ནམས་དབང་འདུས་གྱིས་(༢༠༠༥/༠༩/༠༥) ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནང་ལུ་བཀོད་དོ་བཟུམ་འབད་བ་ཅིན། ན་གཞོན་ཚུ་གིས་བཤད་མི་ནང་ རྫོང་ཁ་འདི་ བརྡ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་སྦེལ་སྦྱོར་ཚུ་ ག་ནི་བ་ལྷ་ཁག་ཡོད་པའི་ཁར་ བརྡ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྦེ་མཐར་འཁྱོལ་ཏེ་ མཁས་མཆོག་ལུ་གྱུར་རུང་ མ་འོངས་པ་ནང་ ལྷ་གཡོག་གི་གོ་སྐབས་ག་ནི་ཡང་མེདཔ་ལས་ ཆོས་རྒྱུགས་ཀྱི་མཐར་འཁྱོལ་སྐུགས་ཚད་ བདའ་ཟུན་ནི་གི་དོན་ལུ་མ་གཏོགས་ སྦྲི་བ་སྦྲོམ་འབད་ལེན་མི་ཚུགས་པས་ཟེར་ཨིན་པས།

སྨིན་གྲུབ་(༢༠༡༡/༡༡/༢༢) ནང་། "སྤྱིར་བཏང་གི་མཐོང་སྣང་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་མི་ངོམ་ཚུ་གིས་ ཆོས་ཚན་འདི་དང་ འབྲེལ་བའི་ ལས་རིམ་ལེ་ཤ་བརྩམས་མི་ལུ་བལྟ་སྟེ་ རྫོང་ཁ་འདི་ ཡར་དྲག་འགྱོ་ཡོདཔ་བཟུམ་མཐོང་རུང་ དོན་དོ་མ་ལུ་ཆོས་ཚན་འདི་ ཡིག་ཐོག་ལུ་མ་གཏོགས་ ལག་ལེན་གྱི་ཐད་ལུ་ ཡོངས་གྲགས་རྩ་ལས་མེད།" ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག།

རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་ (༢༠༡༣) ནང་ དེ་སྔེ་ ཐུགས་ཀྱི་ཚ་གྲུང་བཞེས་དགོ་མི་འདི་ཡང་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣ ལུ་ རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེའི་ནང་འཁོད་ སྒྲོ་བྱང་དང་བརྡ་བྱང་ཚུ་ནང་ རྫོང་ཁ་ལག་ལེན་གྱི་བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ། སྒྲོ་བྱང་ལ་ལུ་སྤེལ་མ་ཚང་མི་དང་ ལ་ལུ་ཡིག་བཟོ་ཐམས་སི་སི་སྦྲེ་ཐྲིས་ཡོདཔ་མ་ཚད་ མང་ཤོས་ར་རྫོང་ཁ་མེད་པར་ ཨིང་ལིཤ་རྐྱངམ་གཅིག་ ཐྲིས་ཏེ་ཡོདཔ་ལས་བརྟེན་ཨིན་ཟེར་ཨིན་མས། གནད་དོན་དེ་ལུ་བལྟ་བ་ཅིན་ རྫོང་ཁ་ལས་ཨིང་ལིཤི་ལུ་ སྤྲོ་བ་མང་སུ་བསྐྱེད་དོཔ་བཟུམ་སྦེ་མཐོངམ་ཨིན་མས།

དེ་མ་ཚད་ ན་གཞོན་ཚུ་མཐོ་རིམ་ཤེས་ཚད་ལྷབ་ནི་དང་ ལཱ་གཡོག་འཚོལ་ནིའི་དོན་ལུ་ རྫོང་ཁའི་སྐུགས་ཚད་འདི་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་མི་འབད་དོ་ཡོདཔ་ལས་ རྫོང་ཁའི་ཤེས་ཚད་ལེགས་ཤོམ་ཡོད་མི་ཚུ་ སེམས་སྐྱོ་སྡོད་སར་མཐོངམ་མ་ཚད་ ཁོང་གིས་རྫོང་ཁ་ལུ་དེ་ཚུན་ཚོད་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་དེ་ མ་ལྷབ་རུང་གྲིག་གི་གཏང་ནུག་ ཟེར་སླབ་མི་ཡང་ལེ་ཤ་ར་འཐོནམ་ཨིན་མས། གལ་སྲིད་ག་དེམ་ཅིག་འབད་ ན་གཞོན་ཚུ་གིས་རྫོང་ཁ་ལུ་སྤྲོ་བ་མ་བསྐྱེད་པ་ཅིན་ མ་འོངས་པ་ལུ་རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་རྫོང་ཁ་འདི་ མར་ཉམས་འགྱོ་སྟེ་ ཟུར་ཆགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཅིག་ལུ་ འགྱུར་ནིའི་ཉེན་ཁག་ཡང་མཐོངམ་ཨིན་མས།

སྐལ་བཟང་དབང་ཕྱུག་གིས་ (Jan 8, 2015) ནང་ རྫོང་ཁག་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ དྲུང་ཆེན་བགྲེསཔ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་དང་ དྲི་བ་དྲིས་ལན་འབད་བའི་སྐབས་ ཁོ་གིས་གསུངས་མི་ནང་། "རྫོང་ཁ་འདི་ ལཱ་ཁག་མེད་མི་དེ་ཡང་ ང་བཅས་རའི་རྒྱལ་བ་གོངམ་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁ་དེ་ ལཱ་ཁག་ཡོད་ཟེར་མ་གསུངས་པས། ལཱ་ཁག་ཡོདཔ་སྦེ་མཐོང་མི་དེ་ ལྷབ་སྦྱང་འབད་ས་ར་སློབ་གྲྭ་ཚུ་ནང་ཨིན་རུང་ དེ་ནང་ར་ཨིང་སྐད་ལུ་ཤུགས་ཆེ་བའི་ཁར་ རྫོང་ཁའི་ཆོས་ཚན་ ཕུད་ཧྥོག་གཅིག་ལས་མེདཔ་ལས་ ཤུགས་བརྟོན་ཏེ་མ་ལྷབ་པའི་རྟགས་ཨིན། ན་གཞོན་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁ་ལྷབ་སྦྱང་འབད་ནིའི་ གོ་སྐབས་དང་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ ང་བཅས་རའི་སྲིད་བྱུས་ཚུ་ནང་ འགྱུར་བ་འབག་འོང་དགོཔ་ཡོད"། ཟེར་གསུངས་ཏེ་འདུག།

ཞིབ་འཚོལ་ཐབས་ལམ། (Methodology)

ཞིབ་འཚོལ་ཐབས་ལམ་ཟེར་མི་འདི་ ཞིབ་འཚོལ་པ་གིས་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དོན་ལུ་ མགོ་ཆེ་བའི་ཞིབ་འཚོལ་གྱི་གནད་དོན་དང་ ཡང་ན་ གནས་སྡུད་ཚུ་བསྡུ་ལེན་འབད་བའི་ ཐབས་ཤེས་ཅིག་ལུ་གོཝ་ཨིན་ཟེར་ཨིན་མས། Singye Namgyel, 20011-P-83) ནང་། མགོན་པོ་རྡོ་རྗེ་དཔལ་འབྱོར་ རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ་(༢༠༡༥) གིས་འབད་བ་ཅིན། ཞིབ་འཚོལ་འདི་འབད་བའི་

སྐབས་ལུ་ ཐབས་ལམ་ཁག་གསུམ་ཡོདཔ་འབད་བཀོད་ནུག དེ་ཡང་ དང་པ་ གྲངས་ཚད་ལྡན་པའི་ཐབས་ལམ། གཉིས་པ་ ཁུངས་བཙན་ཐབས་ལམ། གསུམ་པ་ཐབས་ཤེས་སྤྱེལ་མའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ཨིན་མས།

ང་གིས་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ལེ་ཤ་ཡོད་པའི་གྲལ་ནས་ གྲངས་འབྲེལ་ཐབས་ཤེས་འདི་ གདམ་ཁ་རྒྱབ་དགོ་མི་འདི་ཡང་། དེ་གི་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དོན་ཚན་དང་འཁྲིལཝ་ད་ གྲངས་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ བརྟག་ཞིབ་འབད་དགོཔ་ཡོད་ནི་དེ་གིས་ཨིན། ཐབས་ལམ་འདི་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཐབས་ལམ་རྩ་ལས་ སྙིང་ཤོས་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་ སླབས་བདེ་ཏོག་ཏོ་དང་ འཇམ་ཏོང་ཏོ་ཡོད་པའི་ཁར་ དུས་ཚོད་ཡང་ལེ་ཤ་མི་འགོར་ནི་ཨིན་མས།

སྤུ་རོ་ཤེས་རིག་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་(༢༠༡༩) ནང་། གྲངས་འབྲེལ་ཐབས་ལམ་ཟེར་མི་འདི་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་དང་ བཅུད་དོན་རྩ་གཙོ་བོ་གྲངས་ཁ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ གསལ་སྟོན་འབད་དགོ་ནི་དེ་གིས་ གྲངས་འབྲེལ་ཟེར་སླབ་ཨིན་མས། ང་གིས་ཡང་ སྤུ་ན་རྫོང་ཁག་ནང་འཁོད་ཀྱི་ འབྲིང་རིམ་བར་མའི་སློབ་ཕྲུག་ སྡེ་རིམ་༡༠ རྩ་ གནས་སྡུད་བསྡུ་ལེན་གྱི་དཔེ་ཚད་འབད་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ། ཁོང་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་རྫོང་ཁ་ལུ་ སྤྲོ་བ་ག་དེ་སྦེ་སྐྱེདཔ་མས་ག་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་འདི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་ག་དེ་སྦེ་འདུག་ག། བརྟག་ཞིབ་འབད་ཞིནམ་ལས། གྲངས་ཁའི་ཐོག་ལས་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་གསལ་སྟོན་འབད་ནི་ཨིནམ་ལས་ ཐབས་ལམ་འདི་གདམ་ཁ་རྒྱབ་ཡོདཔ་ཨིན།

གནས་སྡུད་བསྡུ་ལེན་གྱི་ མཁོ་ཆས། (Data Collection Tools)

གྲངས་འབྲེལ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་མཁོ་ཆས་འདི་ Creswell (2009) དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན། དངོས་ཐོག་ལུ་ཡོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྩ་ རྣམ་པ་སོ་སོའི་འདོད་པ་ཡོད་མི་དེ་རྩ་དང་གཅིག་ཁར་ འབྲེལ་བ་འཐབ་ འདྲི་དཔྱད་འབད་དེ་ བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི་གི་མནོ་བསམ་ཡོད་མི་འདི་ཨིནམ་དང་། མཁོ་ཆས་འདི་ལུ་ རྣམ་པ་སོ་སོའི་འདོད་པ་ཡོད་མི་ལེ་ཤཱ་དང་གཅིག་ཁར་ སྣ་མང་གི་བརྟག་དཔྱད་དང་བརྟག་ཞིབ་འབད་དེ་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་མཇུག་ལུ་ རིག་ཚོད་བཀོད་དགོཔ་ཨིན་མས།

དེ་འབདཝ་ལས་ ང་གིས་གདམ་ཁ་རྒྱབ་ཡོད་པའི་གྲངས་འབྲེལ་ཐབས་ཤེས་དེ་ལུ་ མཁོ་ཆས་གཙོ་བོ་ བརྟག་དཔྱད་མཁོ་ཆས་དང་ བརྟག་ཞིབ་མཁོ་ཆས་གཉིས་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་མི་དེ་ཡང་། མཁོ་ཆས་དེ་རྩ་གིས་ རང་དང་རྣམ་པ་སོ་སོའི་འདོད་པའི་བར་ན་ དྲི་དཔྱད་འབད་ཞིནམ་ལས་འབྲེལ་བ་བཟོ་སྟེ་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དྲི་བའི་ལན་རྩ་ འཚོལ་ཐབས་འབད་ནི་དང་། རིག་ཚོད་དེ་ཆ་འཛོམ་འབད་ནི་ ཡང་ཅིན་ཆ་མེད་བཟོ་ནི་ལུ་ཕན་ཐབས་འབདཝ་ལས། ང་གིས་གྲངས་འབྲེལ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་མཁོ་ཆས་གཉིས་པ་ བརྟག་ཞིབ་མཁོ་ཆས་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ མང་ཚོགས་ལས་དཔེ་ཚད་ལེན་ཞིནམ་ལས། གནས་སྡུད་བསྡུ་ལེན་དང་ གནད་སྡུད་དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་ གྲངས་ཁའི་ཐོག་ལས་ བདེན་ཁུངས་རྩ་བཀོད་དེ་ཡོད།

དཔེ་ཚད་ལེན་ཐངས། (Sampling)

ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དཔེ་ཚད་ཐེར་མི་འདི་ མཁས་དབང་མགོན་པོ་རྡོ་རྗེ་དང་ དཔལ་འབྱོར་ རིན་ཆེན་ཕུན་ཚོགས་(༢༠༡༥) ནང་ལུ་བཀོད་ཡོད་དོ་བཟུམ་སྦེ་ཨིན། མི་འབོར་སྤྱི་ཁྱབ་ལུ་ཁྱད་ཚོད་པའི་ དཔེ་ཚད་ལེན་ཐོག་ལས་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཅིག་ལུ་སླབ་ཨིན། དེ་འབདཝ་ལས་ སྤྱིར་བཏང་ཞིབ་འཚོལ་དོན་ལུ་ དཔེ་ཚད་ལེན་ཐངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལེ་ཤ་ཡོདཔ་ཨིན་རུང་ ཡོངས་གྲགས་ལུ་གཉིས་ཡོད་མི་ལས། ང་གིས་ གོ་རིམ་ལྡན་པའི་དཔེ་ཚད་ལག་ལེན་འཐབ་ཐོག་ལས་ གནས་སྡུད་ཚུ་

བསྡུ་ལེན་འབད་ཡི།

དེའི་ཞིབ་འཚོལ་འདི་ལུ་ དཔེ་ཚད་ཚུ་ རབ་འབྱུང་པ་ཅིན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སློབ་ཕྲུག་ཚུ་དང་ རྫོང་ཁའི་སློབ་དཔོན་ དེ་ལས་ ཕམ་ཀྲས་ཤོས་དང་ ལས་ཁུངས་ཁག་གི་འགོ་དཔོན་ཚུ་དགོཔ་ཨིན་རུང་། ངལ་འཚོ་དང་དུས་ཚོད་ཐོབ་མ་ཚུགས་ལས་བརྟེན་ སྤུ་ན་རྫོང་ཁག་ནང་འཁོད་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་་ དཀར་སྦྲི་ས་འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲྭ་བར་མ་དང་། སྤུ་ན་ཁ་འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲྭ་གོང་མ། ཁུ་རུ་ཐང་འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲྭ་བར་མ། བཀྲ་ཤིས་ལྷིང་ཁ་འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲྭ་བར་མ་ ཚུ་ལས་སློབ་ཕྲུག་༧༥ རེ་ ག་ཐོབ་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ལེན་འཐབ་སྟེ་ གདམ་འཐུ་འབད་ཞིནམ་ལས་ སློབ་ཕྲུག་བུཚ་༣༠ དང་བུམོ་༣༠ ཡོངས་བསྡོམས་༦༠ ལུ་ དྲི་བཀོད་ཆ་ཚང་བའི་དྲི་བ་བཅའ་སྒྲིག་རྒྱབ་སྟེ་ དཔེ་ཚད་ལེན་ཡོདཔ་ཨིན།

ཞིབ་འཚོལ་འབད་ཐངས་ཀྱི་གོ་རིམ། (Procedure)

ན་གཞོན་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁ་ལུ་སྤྲོ་བ་དང་དང་འདོད་ ཡོདཔ་དང་མེད་པའི་དབྱེ་བ་ཕྱེ་སྟེ་ གྲུབ་བྱེད་གསལ་རིལ་རིལ་འབད་ འཐོབ་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ། གནདས་སྡུད་བསྡུ་ལེན་གྱི་དྲི་བ་དང་ ཤོག་ཁྲམ་བཟོ་དགོཔ་ཡོད་མི་ཚུ་བཟོ་སྟེ་ དྲི་ཐོ་དང་སྒྲིག་བཀོད་ཆ་ཚང་བའི་དྲི་བ་དྲིས་ལན་ཐོག་ལུ་ དྲི་བཀོད་ལམ་ལུགས་དང་ ཀུན་སྤྱོད་རྣམ་གཞག་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་འབད་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ གནས་སྡུད་བསྡུ་ལེན་འབད་དེ་ཡོད།

གནས་སྡུད་བསྡུ་ལེན་མ་འབད་བའི་ཧེ་མར་ འབྲུག་རྒྱལ་འཛིན་གཙུག་ལག་སློབ་སྡེ་ སྤ་རོ་ཤེས་རིག་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ལས་གནང་བ་ལེན་ཡི། དེ་ལས་ ང་རའི་སློབ་གྲྭ་ནང་གི་ སློབ་རིམ་བཅུ་པ་ཚུ་ལས་མོ་བཏབ་ཀྱི་ གནས་སྡུད་བསྡུ་ལེན་འབད་དེ་ དྲི་བ་ཚུ་ལེགས་བཅོས་འབད་དགོཔ་ཡོད་མེད་ལྟ་ཡི། དེ་གི་ཤུལ་མ་ འབྲེལ་ཡོད་སློབ་གྲྭའི་དབུ་འཛིན་ལས་ གནས་སྡུད་བསྡུ་ལེན་ཚོག་པའི་གནང་བ་ ཡིག་ཐོག་ལུ་ལེན་ཏེ་ཡོད།

ཞིབ་འཚོལ་གྱི་བློ་གཏད་དང་ཆ་བཞག། (Research reliability and validity)

ཤེས་རིག་ཞིབ་འཚོལ་ཐབས་ལམ་ ལྷག་དེབ་ (༢༠༡༥) ཤོག་ ༢༦ ནང་ལུ། "ཞིབ་འཚོལ་འབད་མི་དང་ ཞིབ་འཚོལ་ནང་ལུ་བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ཚུ་གི་བར་ན་འབྲེལ་བ་བཟོ་དགོ། བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ཚུ་དང་ འབྲེལ་བ་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་ཚུགས་པ་ཅིན་ ཤུལ་ལས་ཞིབ་འཚོལ་པ་

གཞན་ལུ་ཡང་ ཕན་ཐོགས་བྱུང་ཚུགས།” དེ་འབད་ནི་འདི་གིས་ ཞིབ་འཚོལ་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ཚུ་ལུ་ སྔ་གོང་ལས་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་སྙིག་གཞི་དང་ གསང་བ་བཞག་ཐངས་ཚུ་ ཁ་གསལ་འབད་བཤད་དེ་བྱིན་པ་ཅིན་ ཁོང་གིས་ ཞིབ་འཚོལ་པ་ལུ་བློ་གཏད་དང་ ཡིད་ཆེས་ཚུ་བསྐྱེད་ཚུགསཔ་ཨིན། ཟེར་བཀོད་དེ་ཡོདཔ་ལས། ང་གིས་ཡང་ དངཔ་ར་ བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ཚུ་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དམིགས་དོན་དང་སྙིག་གཞི་ གསང་བ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ བཤད་པ་ཁ་གསལ་འབད་རྒྱབ་སྟེ་བྱིན་ཡི།

གནད་སྡུད་ནང་ལས་ཐོབ་མི་གནས་ཚུལ་ཚུ་གར་ (ཨེསི་པི་ཨེསི་ཨེསི) ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ འདི་ནང་ལས་ཐོབ་པའི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་ ཕྱོགས་ལྷུང་གི་ལྷད་མ་ཞུགས་པར་ རང་བཞིན་གྱ་ཨིན་མི་འདི་ བཅོས་མིན་དྲང་བདེན་འབད་བཙུགས་ཏེ་ཡོད། གནས་བསྡུད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཚུ་ཡང་ གསང་བ་འབད་བཞག་ནི་ཨིན་པའི་ཁས་བླང་དང་ ཤུལ་ལས་ ཉེན་ཁག་ཚུ་ག་ཅི་བཟུམ་ར་འཐོན་རུང་ ཞིབ་འཚོལ་པ་རང་གིས་འབག་ནི་ཨིན་པའི་ ངོས་ལེན་ཡང་འབད་ཡོདཔ་ཨིན།

ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཀུན་སྤྱོད་རྣམ་གཞག། (Research Ethics)

སྤྲ་ར་ཤེས་རིག་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ (2014) ནང་། “ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཀུན་སྤྱོད་རྣམ་གཞག་ཟེར་མི་འདི་ ཞིབ་འཚོལ་ནང་ལུ་འབད་ཚོགཔ་དང་མ་ཚོགཔ་འི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ཀྱི་སྐོར་ལས་ ལམ་སྟོན་འབད་མི་ལུ་སླབ་ཨིན། ཀུན་སྤྱོད་རྣམ་གཞག་འདི་ ཞིབ་འཚོལ་ནང་ལུ་མེད་ཐབས་མེད་པའི་གཞི་རྟེན་གཙོ་བོ་ཅིག་ཨིན། ཞིབ་འཚོལ་འགོ་བཙུགས་ཏེ་མཇུག་མ་བསྡུ་ཚུན་ཚོད་ ཀུན་སྤྱོད་རྣམ་གཞག་དེ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་འབད་དགོཔ་ཨིན།” ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག

དེ་འབདཔ་ལས་ ང་གིས་ ཧེ་མ་རང་ རྫོང་ཁག་དང་སློབ་གྲྭའི་འགོ་དཔོན་ཚུ་ལས་ ཡིག་ཐོག་གི་གནང་བ་ལེན་ནིའི་དོན་ལུ། ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དོན་ཚན་དང་དམིགས་ཡུལ་ དུས་ཚོད་ཚུ་ཁ་གསལ་འབད་བཙུགས་སྟེ་ ཞུ་ཡིག་ཕུལ་ཐོག་ལས་གནང་བ་ལེན་ཡི། དེ་ལས་ དཔེ་ཚད་ནང་ཚུད་ཡོད་པའི་མི་ངོ་ཚུ་ལུ་ཡང་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དོན་ཚན་འདི་གི་སྐོར་ལས་ དམིགས་ཡུལ་ དགོས་དོན་ དཀའ་ངལ་དང་ བཅའ་མར་གཏོགས་ཐངས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ ཁ་གསལ་འབད་གོ་བརྡ་སྤྲོད་དེ་ ཁོང་རའི་བློ་འདོད་ལྟར་དུ་ བཅའ་མར་གཏོགས་ནིའི་གོ་སྐབས་བྱིན་ཡི། གནད་སྡུད་བསྡུ་ལེན་ཚུ་ཡང་ བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ མི་ངོ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལས་ གནང་བ་ཐོབ་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་རྐྱངམ་ཅིག་འབད་དེ་ཡོད།

ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཚད་འཛིན། (Limitations)

ང་གི་ཞིབ་འཚོལ་འདི་ སྤུ་ན་ཁ་རྫོང་ཁག་ནང་འཁོད་ཀྱི་ འབྲིང་རིམ་བར་མའི་སློབ་ཕྲུག་ སློབ་རིམ་བཅུ་པ་ཚུ་རྐྱངམ་ཅིག་ལས་ གནས་སྡུད་བསྡུ་ལེན་འབད་ཡོདཔ་ལས་ གྲུབ་འབྲས་འདི་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ལུ་འགབ་མི་ཚུགསཔ་འོང་། ཨིན་རུང་ ཤུལ་ལས་ དོན་ཚན་འདི་གི་ཐོག་ལུ་ ཞིབ་

འཚོལ་རྒྱ་ཆེཕ་སྒྲི་འབད་དགོ་པ་ཅིན་ གནས་སྟུད་བསྟུ་ལེན་ཡང་ ཛོང་ཁག་ཁལ་གཅིག་གི་སློབ་ཕྲུག་དང་ཞི་གཡོགཔ་ མི་སེར་ཚུ་ལས་ལེན་དགོཔ་འབད་མཐོངམ་ཨིན་མས།

དེ་མ་ཚད་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཡང་ གྲངས་འབྲེལ་ཐབས་ལམ་གྱི་ཐོག་ལས་མེན་པར་ ཁུངས་བཙན་གྱི་ཐོག་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ གནས་ཚུལ་ཚུ་ རྒྱབ་ཁུངས་དང་བཅསཔ་འབད་ཐོབ་ནི་ཨིནམ་ལས་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་འདི་ལུ་ མི་མངས་ཀྱི་ཆ་གནས་དང་ཡིད་ཆེ་ཐེབས་བསྐྱེད་ཚུགས་པའི་དགོས་པ་འདུག་ཟེར་ཞུ་ནི་ཨིན།

གྲུབ་འབྲས་སྙན་ཞུ། (Findings)

གནས་སྟུད་བསྟུ་ལེན་འབད་ཡོད་མི་ཚུ་ གློག་རིག་ (ཨེསི་པི་ཨེསི་ཨེསི) ནང་བཙུགས་ཏེ་ དབྱེ་དཔྱད་ཚུལ་མཐུན་སྒྲི་འབད་ཞིནམ་ལས་ བཅུད་བསྡུས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱབ་སྟེ་ འདི་ནང་ལས་ག་འཐོན་ཡོད་མི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ བརྒྱ་ཆ་ནང་ཕབ་ཞིནམ་ལས་ ཐིག་ཁྲམ་ནང་བཙུགས་ཏེ་ གསལ་བཀོད་འབད་ཡོདཔ་ཨིན། ཞིབ་འཚོལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ བཙོས་མིན་དྲང་བདེན་ཨིནམ་ལས་ གྲུབ་འབྲས་སྙན་ཞུ་འདི་གིས་ མི་དམངས་ལུ་ཐུགས་ཀྱི་དྲན་གསོ་ ཕུལ་ཚུགས་པའི་རེ་བ་ཡོད།

གནད་སྟུད་དབྱེ་དཔྱད་ནང་ལུ་ དང་པ་ འགྲེལ་བཤད་དང་ གཉིས་པ་ བཅུད་དོན་ཟེར་ཁག་གཉིས་འབད་ཡོད་མི་འདི་ཡང་ འགྲེལ་བཤད་འདི་ནང་ལས་ མི་ངོ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་གིས་ བསམ་འཆར་ཚུ་ཏ་གོ་ཚུགས་ནི་དང་ བཅུད་དོན་ནང་ལུ་བལྟ་བ་ཅིན་ དོན་ཚན་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལུ་ སློབ་ཕྲུག་བརྒྱ་ཆ་གདེམ་ཅིག་གིས་ ངོས་ལེན་འབད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན་ན་ ཐིག་ཁྲམ་ནང་ལུ་བལྟ་སྟེ་ ཏ་གོ་ཚུགསཔ་ཨིན།

གནད་བསྡུད་བཅུད་དོན་ འགྲེལ་བཤད། (Overview)

༡༽ ཛོང་ཁ་ལུ་སྦྱོ་བ་ཡོདཔ་དང་མེདཔ།

༡.༡ ཐིག་ཁྲམ་༡པའི་ནང་གསལ་ལྟར་ ཛོང་ཁ་ལྷག་ནི་ལུ་ སྦྱོ་བ་གནམ་མེད་ས་མེད་ཡོད་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༢༤.༣ དང་། སྦྱོ་བ་སྦྲོམ་ཡོད་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༥༠.༠ | སྦྱོ་བ་ཨ་ཙི་རེ་ཡོད་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༣༡.༧། སྦྱོ་བ་མ་པ་ལས་ར་མེད་མི་བརྒྱ་ཆ་.༠ ཨིན་མས།

༡.༢ ཛོང་ཁ་འབྲི་ནི་ལུ་ སྦྱོ་བ་གནམ་མེད་ས་མེད་ཡོད་མི་བརྒྱ་ཆ་% ༢༠.༠ དང་། སྦྱོ་བ་སྦྲོམ་ཡོད་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༢༤.༣ | སྦྱོ་བ་ཨ་ཙི་རེ་ཡོད་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༥༡.༧ | སྦྱོ་བ་མ་པ་ལས་ར་མེད་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༡༠.༠ ཨིན་མས།

༡.༣ ཛོང་ཁ་སླབ་ནི་ལུ་སྦྱོ་བ་ གནམ་མེད་ས་མེད་ཡོད་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༢༠.༠ དང་། སྦྱོ་བ་སྦྲོམ་ཡོད་མི་བརྒྱ་ཆ་% ༢༤.༣ | སྦྱོ་བ་ཨ་ཙི་རེ་ཡོད་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༥༡.༧ | སྦྱོ་བ་མ་པ་ལས་ར་མེད་མི་ .༠ ཨིན་མས།

ཐིག་ཁྲམ་༡ པ་ གྲུབ་འབྲས་བཅུད་དོན།

ཁྱོད་རྫོང་ཁ་ལུ་སློབ་བ་ག་དེ་སྦེ་ཡོད་ ?	གནམ་མེད་ས་མེད་ཡོད།	སྐྱོམ་ཡོད།	ཨ་ཙི་རེ་ཡོད།	མ་པ་ལས་ར་མེད།
༡_ ཁྱོད་རྫོང་ཁ་ལྷག་ནི་ལུ་སློབ་བ་ག་དེ་སྦེ་ཡོད།	༢༨.༣	༤༠.༠	༣༡.༧	.༠
༢_ ཁྱོད་རྫོང་ཁ་འབྲི་ནི་ལུ་སློབ་བ་ག་དེ་སྦེ་ཡོད།	༢༠.༠	༢༨.༣	༤༡.༧	༡༠.༠
༣_ ཁྱོད་རྫོག་ཁ་སླབ་ནི་ལུ་སློབ་བ་ག་དེ་སྦེ་ཡོད།	༢༠.༠	༢༨.༣	༤༡.༧	.༠

༢༽ རྫོང་ཁ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་ག་དེ་སྦེ་ཡོདཔ།

༢.༡ ཐིག་ཁྲམ་༢པའི་ནང་གསལ་ཡོདཔ་བཟུམ་ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་རྒྱབ་སྐྱོར་སྐྱོམ་ཡོད་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༤༨.༣ དང་། ཨ་ཙི་རེ་ཡོད་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༢༨.༣ | མ་པ་ལས་མེད་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༣.༣ | སླབ་མི་ཤེས་པས་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ% ༢༠.༠ ཨིན་མས།

༢.༢ སློབ་གྲྭའི་ཁ་ཐུག་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་སྐྱོམ་ཡོད་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༤༠.༠ དང་། ཨ་ཙི་རེ་ཡོད་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༤༠.༠ | མ་པ་ལས་མེད་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༦.༧ | སླབ་མི་ཤེས་པས་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༡༣.༣ ཨིན་མས།

༢.༣ སློབ་དཔོན་ཚུ་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་སྐྱོམ་ཡོད་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༦༣.༣ དང་། ཨ་ཙི་རེ་ཡོད་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༣༠.༠ | མ་པ་ལས་མེད་ཟེར་མི་ ༠ | སླབ་མི་ཤེས་པས་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༦.༧ ཨིན་མས།

༢.༤ ཕམ་གྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་སྐྱོམ་ཡོད་ཟེར་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༥༡.༧ དང་། ཨ་ཙི་རེ་ཡོད་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༣༥.༠ | མ་པ་ལས་མེད་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༣.༣ | སླབ་མི་ཤེས་པས་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༡༠.༠ ཨིན་མས།

ཐིག་ཁྲམ་༢ པ་ གྲུབ་འབྲས་བཅུད་དོན།

རྫོང་ཁ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་ག་དེ་སྦེ་འདུག་ ?	སྐྱོམ་ཡོདཔ།	ཨ་ཙི་རེ་ཡོདཔ།	མ་པ་ལས་མེདཔ།	སླབ་མ་ཤེསཔ།
༡_ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་རྒྱབ་སྐྱོར་ག་དེ་སྦེ་འདུག	༤༨.༣	༢༨.༣	༣.༣	༢༠.༠
༢_ བདག་སྐྱོང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་རྒྱབ་སྐྱོར་ག་དེ་སྦེ་ཡོད།	༤༠.༠	༤༠.༠	༦.༧	༡༣.༣
༣_ སློབ་དཔོན་གི་ཁ་ཐུག་ལས་རྒྱབ་སྐྱོར་ག་དེ་སྦེ་ཡོད།	༦༣.༣	༣༠.༠	༠	༦.༧
༤_ ཕམ་གྱི་ཁ་ཐུག་ལས་རྒྱབ་སྐྱོར་ག་དེ་སྦེ་ཡོད།	༥༡.༧	༣༥.༠	༣.༣	༡༠.༠

༣༽ ཇོང་ཁ་ལུ་སྦྱོ་བ་མ་བསྐྱེད་མི་འདི་ག་ཅི་འབད་ཨིན་ན་ཟེར་བའི་དྲི་བའི་གནས་སྡུད་ཚུ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་ལྟཔ་ད་ ཐིག་ཁྲམ་༣པའི་ནང་བཀོད་ཡོདཔ་བཟུམ་ རྒྱབ་བརྟེན་གྱི་ལྷག་དེབ་ལངམ་མེད་ནི་འདི་གིས་ཨིན་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་%༡.༧ དང་། ལཱ་གཡོག་གི་གོ་སྐབས་མེད་ནི་འདི་གིས་ཨིན་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༣༠.༠ ། གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཞུག་ལཱ་ཚུ་ཨིང་སྐད་ནང་གནང་ནི་འདི་གིས་ཨིན་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ% ༥༣.༣ ། ལྷབ་སྦྱང་འབད་བའི་སྐབས་ལཱ་ཁག་ཡོད་ནི་འདི་གིས་ཨིན་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༡༥.༠ ཨིན་མས།

ཐིག་ཁྲམ་༣ པ་ གྲུབ་འབྲས་བཅུད་དོན།

༡༠.༡	ཇོང་ཁ་ནང་རྒྱབ་བརྟེན་གྱི་ལྷག་དེབ་ལངམ་མེད་ནི་འདི་གིས་ཨིན།	༡.༧
༡༠.༢	ཇོང་ཁའི་ཤེས་ཡོན་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་ལཱ་གཡོག་གི་གོ་སྐབས་མེད་ནི་འདི་གིས་ཨིན།	༣༠.༠
༡༠.༣	གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཞུག་ལཱ་ཚུ་མང་ཤོས་ཨིང་སྐད་ནང་གནང་ནི་འདི་གིས་ཨིན།	༥༣.༣
༡༠.༤	ཇོང་ཁ་འདི་ལྷབ་སྦྱང་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ལཱ་ཁག་ཡོད་ནི་འདི་གིས་ཨིན།	༡༥.༠

གནད་བསྡུད་གསལ་བཀོད་དང་གྲོས་ཞིབ།

༤༽ ཇོང་ཁ་ལུ་སྦྱོ་བ་ཡོདཔ་དང་མེདཔ།

གོང་གི་ཐིག་ཁྲམ་༡ ནང་ བཀོད་ཡོད་པའི་གནད་སྡུད་དབྱེ་དཔྱད་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ནང་ལུ་ སློབ་ཕྲུག་ཡོངས་བསྡོམས་ ༨༠ ཡོད་ས་ལས་ ཇོང་ཁ་ལུ་སྦྱོ་བ་ཡོད་མི་ རྒྱ་ཆ་ ༢༢.༧༨ % དང་། སྦྱོ་བ་མེད་མི་ རྒྱ་ཆ་ ༨.༨༨ % ཐོན་ཡོདཔ་ལས།

གྲུབ་འབྲས་འདི་གིས་ དཔལ་འབྱོར་(༢༠༡༩) ནང་ ཇོང་ཁའི་སྐད་ཡིག་བདག་འཛིན་འཐབ་དགོ་ཟེར་མི་ བརྒྱ་ཆ་༤༧.༢% དང་། བརྒྱ་ཆ་ ༥༠% གིས་ ཇོང་ཁའི་སྐད་ཡིག་འདི་ བདག་འཛིན་འཐབ་དགོཔ་ གནམ་མེད་ས་མེད་ གལ་ཆེཝ་འབད་བཀོད་དེ་ཡོདཔ་བཟུམ་སྦེ་ འབྲུག་མི་མང་ཤོས་ཀྱིས་ཇོང་ཁའི་སྐད་ཡིག་འདི་ལུ་ བརྩི་མཐོང་ཡོད་པའི་ཁར་ འབྲིང་རིམ་བར་མའི་སློབ་ཕྲུག་ཚུ་གིས་ཡང་ སྤྱིར་བཏང་ཇོང་ཁ་ལུ་སྦྱོ་བ་ཡོདཔ་འབད་གསལ་སྟོན་འབདཝ་མས།

ཟིག་ཁྲམ་༤ པ་ བཙུད་དོན།

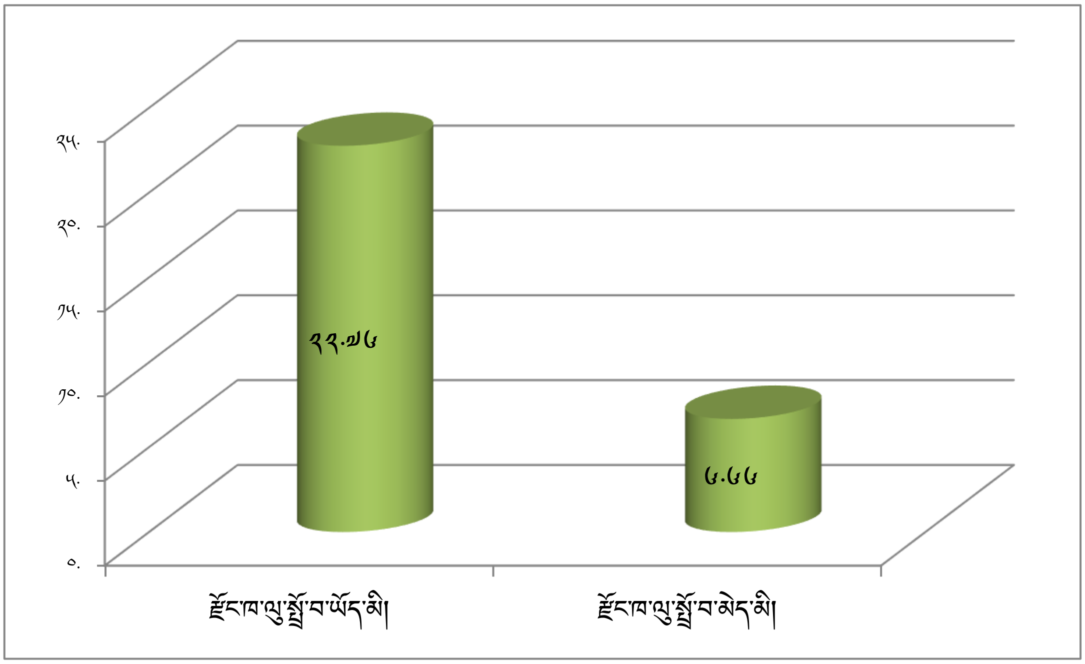

༥༽ རྫོང་ཁ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་ག་དེ་སྦེ་ཡོདཔ།

གོང་གི་ཟིག་ཁྲམ་༢ ནང་ རྫོང་ཁ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འདུག་ཟེར་མི་ རྒྱ་ཚ་ ༤༤.༤༨% དང་། རྒྱབ་སྐྱོར་མིན་འདུག་ཟེར་མི་ རྒྱ་ཚ་ ༥.༥༣% ཐོན་ཡོདཔ་ལས། དཔལ་འབྱོར་དང་ རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ་(༢༠༡༩) ནང་། རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ མགྱོགས་དྲགས་འབད་ཐོན་མི་དང་འབྲེལ་ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་ དར་ཁྱབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ཡང་ གནས་སྟངས་དང་འཁྲིལ་བའི་ རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་དམིགས་གཏད་བསྐྱེད་དེ་ ཡིག་ཚང་ཁག་ཚུ་ནང་ གཞུང་གི་ཕྱག་ལྷ་གནང་མི་ཚུ་ཡང་ ཡིག་འགྲུལ་འབད་བའི་སྐབས་ རྫོང་ཁའི་ཐོག་ལུ་རང་གནང་དགོཔ་འབད་ མངའ་བདག་རྒྱལ་པོའི་ཞབས་ལས་བཀའ་རྒྱ་གནང་ཡོདཔ་འབད་ 'བཀོད་ཡོདཔ་བཟུམ་སྦེ' གྲུབ་འབྲས་འདི་གིས་ཡང་ འབྲུག་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཁ་ཐུག་ལས་རྫོང་ཁ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོདཔ་པའི་གསལ་བཏོན་འབདཔ་ཨིན་མས།

ཟིག་ཁྲམ་༥ པ་ བཙུད་དོན།

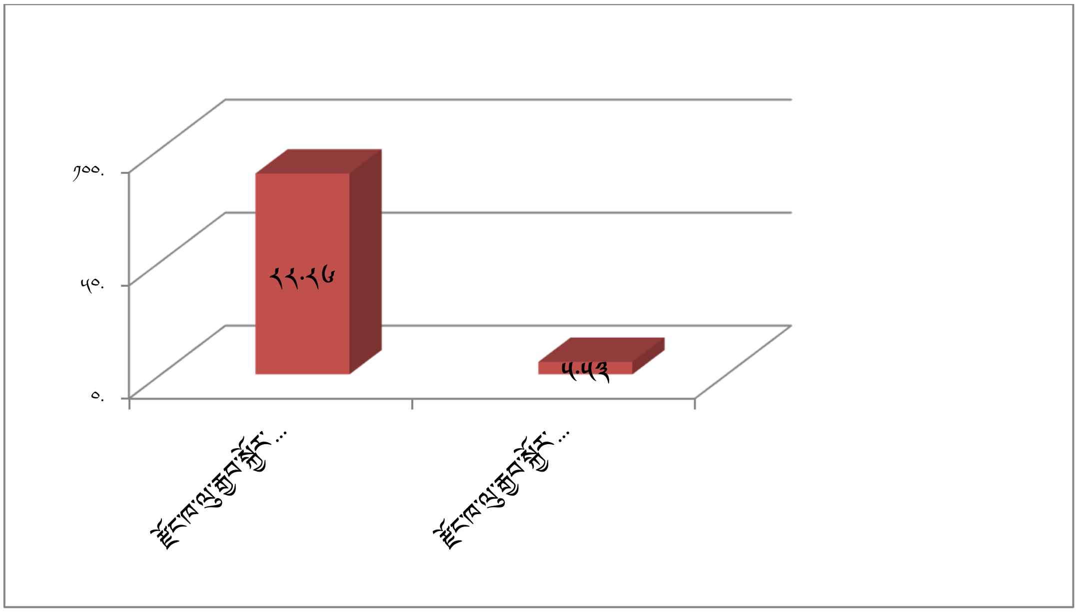

༨༽ ཇོང་ཁ་ལུ་སྤྲོ་བ་མ་བསྐྱེད་མི་འདི་ག་ཅི་འབད་ཨིན་ན།

གོང་གི་ཐིག་ཁྲམ་༣ ནང་ ན་གཞོན་ཚུ་གིས་ཇོང་ཁ་ལུ་སྤྲོ་བ་མ་སྐྱེད་མི་འདི་ ཇོང་ཁ་ནང་རྒྱབ་བརྟེན་གྱི་ལྷག་དེབ་ ལངམ་མེད་ནི་འདི་གིས་ཨིན་ཟེར་མི་ རྒྱ་ཆ་༡.༧ % དང་། ཇོང་ཁའི་ཤེས་ཡོན་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་ ལཱ་གཡོག་གི་གོ་སྐབས་མེད་ནི་འདི་གིས་ཨིན་ཟེར་མི་ རྒྱ་ཆ་ ༣༠.༠ % ། གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཕྱག་ལཱ་ཚུ་ མང་ཤོས་ཨིང་སྐད་ནང་གནང་ནི་འདི་གིས་ཨིན་ཟེར་མི་ རྒྱ་ཆ ༥༣.༣ % ། ཇོང་ཁ་འདི་ལྷབ་སྦྱོང་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ལཱ་ཁག་ཡོད་ནི་འདི་གིས་ཨིན་ཟེར་མི་རྒྱ་ཆ་ ༡༥.༠ % ཐོན་ཡོདཔ་ལས།

གྲུབ་འབྲས་འདི་གིས་ དཔལ་འབྱོར་ རབ་གསལ་འཐོན་རིམ་༡༩ (༢༠༡༩) ནང་ གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཚང་གི་ཡིག་འགྲུལ་ཚུ་ ཇོང་ཁ་ནང་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༢༠.༥ དང་ ཨིང་སྐད་ནང་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ བརྒྱ་ཆ་% ༧༩.༩ ཨིནམ་འབད་བཀོད་ཡོད་བཟུབ་སྦེ། གནས་སྟངས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ནང་ལུ་ཡང་ ན་གཞོན་ཚུ་གིས་ཇོང་ཁ་ལུ་སྤྲོ་བ་མ་སྐྱེད་མི་འདི་ གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཕྱག་ལཱ་ཚུ་མང་ཤོས་ར་ ཨིང་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ལུ་ གནང་ནི་འདི་གིས་ཨིནམ་མ་ཚད་ ཇོང་ཁའི་ཤེས་ཡོན་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་ ལཱ་གཡོག་གི་གོ་སྐབས་མེད་ནི་འདི་གིས་ཨིན་པའི་ གྲུབ་འབྲས་འཐོན་ཡོདཔ་ཨིན།

ཐིག་ཁྲམ་༨ པ་ བཅུད་དོན།

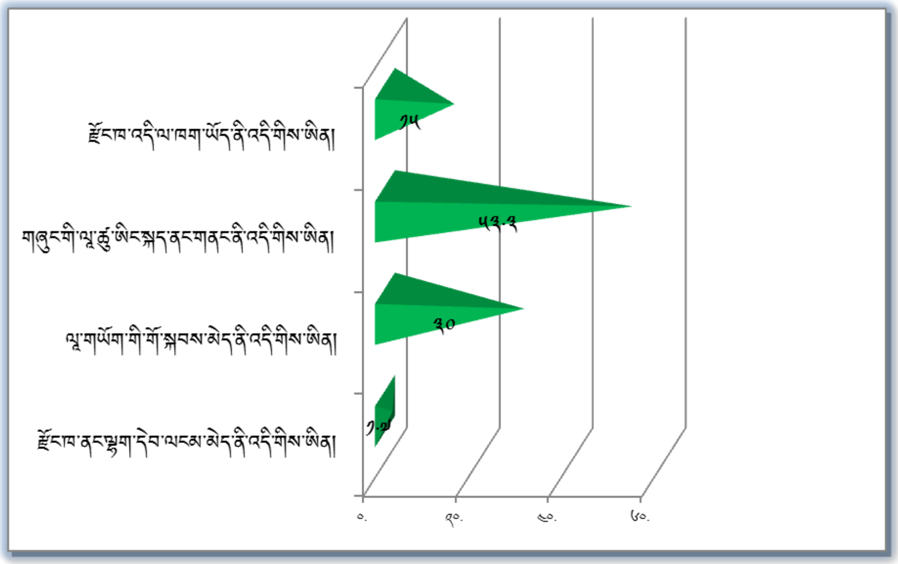

ཐག་ཆོད་དང་གྲོས་འཆར་སྙན་ཞུ། (Recommendations)

གནས་སྟུད་དབྱེ་དཔྱད་ཀྱི་ གྲུབ་འབྲས་དང་འཁྲིལཝ་ད་ ན་གཞོན་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁ་ལུ་སྤྲོ་བ་ཡོདཔ་མ་ཚད་ རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་འདི་ལུ་ གཞུང་དང་སྒེར་གྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ཡང་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོདཔ་འབད་ཨིན་མས། ཨིན་རུང་ ཐིག་ཁྲམ་༨ པའི་བཅུད་དོན་ལུ་ལྟ་བ་ཅིན་ འབྲུག་ནང་འཁོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་ཁག་ལས་ཕར་ ཡིག་འགྲུལ་གྱི་ཕྱག་ལཱ་ཚུ་ རྫོང་ཁ་དང་འཕྲུདཔ་ད་མངམ་ཨིང་ལིཤ་གི་ཐོག་ལས་གནང་དོ་ཡོདཔ་ལས་ རྫོང་ཁ་མར་ཉམས་འགྱོ་དོ་ཡོདཔ་སྦེ་གསལ་སྟོན་འབདཝ་མས། འདི་འབདཝ་ལས་ གཞུང་སྒེར་གྱི་ཡིག་ཚང་ནང་ལས་ཕར་ རྫོང་ཁ་དང་ཨིང་སྐད་གཉིས་འདྲ་མཉམ་གི་ཐོག་ལུ་ལཱ་འབད་ནི་ཡོདཔ་བཟོ་ཚུགས་པ་ཅིན་ ན་གཞོན་ཚུ་གིས་རྫོང་ཁ་ལུ་ རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་དེ་ ཡར་རྒྱས་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་ འགྱོ་ནིའི་འོས་འབབས་ཡོདཔ་འབད་མཐོངམ་ཨིན་མས།

མཇུག་བསྡུ། (Conclusion)

ན་གཞོན་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁ་ལུ་སྦྱོ་བ་སྦྱོམ་འབད་ བསྐྱེད་མ་ཚུགས་མི་གནད་དོན་གཙོ་བོ་ཅིག་ ཡིག་ཚང་གི་ཕྱག་ལཱ་ཚུ་ མང་ཤོས་ཨིང་སྐད་ནང་ གནངམ་ལས་བརྟེན་ རྫོང་ཁའི་ཤེས་ཡོན་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་ ལཱ་གཡོག་གི་གོ་སྐབས་ མ་ཐོབ་ནི་འདི་གིས་ཨིན་པའི་ གྲུབ་འབྲས་འཐོན་ཡོདཔ་ཨིན། ད་ལས་ཕར་ གཞུང་གིས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་ཚུ་ནང་ ཡིག་འགྲུལ་གྱི་ཕྱག་ལཱ་ཚུ་ རྫོང་ཁ་དང་ཨིང་ལིཤ་གཉིས་འདྲ་མཉམ་འབད་ གནང་དགོ་པའི་སྲིད་བྱུས་བརྩམ་གནང་པ་ཅིན་ ན་གཞོན་ཚུ་གིས་རྫོང་ཁ་ལུ་ སྦྱོ་བ་ཐེབས་འབད་རང་བསྐྱེད་ནི་ཨིནམ་མ་ཚད། རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་འདི་ ཡར་རྒྱས་གཏང་མ་ཚུགས་པའི་དཔེ་མི་སྲིད་ནི་ཨིན་མས་ཟེར་ཞུ་ནི་ཨིན།

རྒྱབ་རྟེན་དཔེ་དེབ།

སྐལ་བཟང་དབང་ཕྱུག། **(Jan 31, 2014)** *ན་གཞོན་ལཱ་གཡོག་གི་དོན་ལུ་ ལས་འཆར་སྣ་ཁག།* འབྲུག ཐིམ་ཕུ།
 ཀུན་གསལ་རང་སྐྱོང་ལས་འཛིན། <u>http://www.</u> dzkuensel.gov.bt/ ལས།

སྐལ་བཟང་དབང་ཕྱུག། (Jan 8, 2015) *རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དྲུང་ཆེན་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན།* འབྲུག་ ཐིམ་ཕུ།
 ཀུན་གསལ་རང་སྐྱོང་ལས་འཛིན། http://www. dzkuensel.gov.bt/ ལས།

མགོན་པོ་རྡོ་རྗེ་དང་ དཔལ་འབྱོར་ རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ་ (༢༠༡༥) *རབ་གསལ་འཐོན་རིམ་༡༩ པ།* སྤ་རོ་ཤེས་རིག་མཐོ་རིམ་
 སློབ་གྲྭ།

དཔལ་འབྱོར་དང་ རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ། (༢༠༡༩) *སྤ་རོ་རྫོང་ཁག་གི་མངའ་འོག་ལུ་ རྫོག་ཁ་དང་ཨིང་སྐད་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ལུ་
 འབྲི་ལྷག་ལག་ལེན་གྱི་གནས་ཚད་ག་བསྟུར།* འབྲུག་ སྤ་རོ། སྤ་རོ་ཤེས་རིག་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ།

ཕུར་པ། (༢༠༡༡) *ངོ་སྤྲོད་ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཐབས་ལམ།* འབྲུག་ སྤ་རོ། རྟ་དབྱངས་ཤེས་རིག་གྲོས་བསྡུན།

སྨིན་གྲུབ། (༢༠༡༡/ ༡༡/ ༢༢) *སྤྱིར་བཏང་གི་མཐོང་སྣང་།* ས་གནས་མེད།

རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས། (༡༩༩༠) *རྫོང་ཁ་བརྡ་གཞུང་གསརཔ།* འབྲུག་ ཐིམ་ཕུ། ཀེ་ཨེམ་གྲི།

རྫོང་གོང་ལྷན་ཚོགས། (༢༠༠༢) *རྫོང་ཁའི་བརྡ་གཞུང་གསརཔ།* འབྲུག་ ཐིམ་ཕུ། ཀེ་ཨེམ་གྲི་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས། (༢༠༡༢) *ལྷན་རྒྱས་གཞུང་ཚོགས་ཐེངས་༡༠༠ པའི་ནང་ལས་གནང་བ་གྲུབ་པའི་རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་དང་དར་ཁྱབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོངས་སྲིད་བྱུས་དང་ཐབས་ལམ།* འབྲུག་ ཐིམ་ཕུ།

རྫོང་ཁ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས། (༢༠༡༣) *ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེའི་ནང་ སློ་བྱང་དང་བརྡ་བྱང་ནང་ རྫོང་ཁ་ལག་ལེན་གྱི་བརྟག་ཞིབ་སྙན་ཞུ།* འབྲུག་ ཐིམ་ཕུ།

Creswell, J.W. (2009) *Research design: qualitative, quantative and mixed methods Approaches* (3rd ed.). United States of America: Sage publication.

Singye Namgyel (2011) *Quality of Education in Bhutan. Historical and Theoretical Understanding matters.* Thimphu, DSB Publication.